

PRÆFATIO.

d literas me rursum accedere, atque in publicum quasi iterum prodire mirabuntur, ac stupebunt, quotquot carissimam Conjugem meam & novêre, & aliquo ante tempore mortuam rescivêre. Utique (O ineluctabile fatum!) obiit socia mea, ocellus meus, dextera mea, cor meum, vita mea, anima mea, ego-met ipse meus, suavissima, ac melliflua

)(

BER.

P R Æ F A T I O.

BERNARDINA () mea. Obiit
(quis talia fando temperet à lacrymis?)
una mea, sola mea, tota mea, pulchritudo
mea, thesaurus meus, amor meus, mundus
meus, spes mea, salus mea, lux mea, Musa
mea, deliciæ meæ, præsidium, ac dulce decus
meum. Obiit, quæ me lætum lætificabat,
quæ me moestum solabatur, quæ depressum
erigebat, quæ agitatum emolliebat, quæ
studiis sepultum resuscitabat, quæ novos spi-
ritus suggerebat, quæ non muliebri, sed
masculo colloquio usque oblectabat, quæ
miris excelsi ingenii dotibus amorem indies
augebat, quæ omnem rei domesticæ curam
ut mulier fortis gerebat, domumque nostram
regebat amicissimè. Obiit, cujus vitæ pro-
bitas, puritas morum, ac summa conscien-
tiæ*

(*) E Familiâ DE HEINSBERG.

P R Æ P A T I O.

tiæ teneritudo mihi sæpe sæpius non tantum exemplo, sed & duci fuit. Obiit, quæ vigesima primâ Octobris 1760. me maritavit, & secundâ Junii 1763., præ dolor! viduavit. Obiit, quæ mihi bina carissima amoris pignora, filiulam, & filiolum, heu nimis intempestivè reliquit. Obiit, quæ digna quidem Cælis, sed adhuc tellure morari, ac copiosioris me prolis facere potuisset parentem. Dii boni? Quis is mihi obitus, jactura qualis, detrimentum quantum! Num spiritus adhuc hos regit artus! Num ullæ vires suppetunt! Num mens operari apta! Num manus calamum tenere valida! Num superest, quod delectare queat! Verum si fatear, in hunc usque diem nauseant profectò omnia: nauseat domus, nauseat forum: nauseat urbs, nauseat rus: nauseant horti, nauseant campi: nauseant sylvæ, nauseant

P R N F A T I O.

*prata: nauseant sive tempestivæ, sive in-
tempestivæ Advocatorum, Procuratorum,
ac litigantium sollicitationes: nauseant con-
solabilia proximorum, atque amicorum col-
loquia: nauseat universus, quod latè patet,
orbis, nauseant ipsæ usque aded Camoenæ.*

*Siste! Nauseet vanitatum vanitas;
modò ne dulces ante omnia Musæ nauseent.
Præter DEUM consolatorem (ut Ecclesia
canit) optimum, ac summum in fletu sola-
tium, hæ, hæ unæ, ac solæ sunt, quæ in-
fandum dolorem lenire, afferre, quicquid
restat solaminis, atras animi nubes dissipa-
re, componere motos cordis fluctus, conden-
satos lacrymarum imbres cohibere, superare
immensum tristitiarum Oceanum, pallidas
terrorum effigies reponere, vivificare exani-
mem spiritum, mentisque quietem quodam-
modo*

PRÆFATIO.

*modo reducere & valeant & debeant, prout
jam tum agnovit magnus Medicus, ac Phi-
losophus Norimbergensis Godofridus Jacobus
THOMASIUS, dum referente Domino
DE LOEN (*) imagini THOMÆ
KEMPENSIS hanc epigraphen insculpi
curavit: Overal heb ick Ruste gezoeckt,
maer nergens gevonden, behalven in een
hoexken met een Boexken: id est: ubi-
que requiem quæsi, haud tamen inveni,
nisi in angulo cum libro. Has ne averse-
mur, has ne fugiamus, ab his ne decline-
mus, quin potius ad eas, quæ liberrimum
cuique aditum concedunt, aspivemus, eas
anhelemus, ab iis necessarium solatium &*

X4

spere-

(*) In freien Gedanken zur Verbesserung der
menschlichen Gesellschaft, Stück XXIII.
§. 15. p. m. 539.

P R Æ F A T I O.

Speremus, & petamus, cum QUINTILIANO () postremi filii sui, unius, ut ait, spei ac voluptatis mortem deplorante concludentes: Sed vivimus, & aliqua vivendi ratio quærenda est, credendumque doctissimis hominibus, qui unicum adverforum solatium literas putaverunt. Propositum firmum est. Quid igitur? Opus, quod vivente adhuc Uxore adorti fuimus, urgente Typographo perficiamus, atque ita ad magnum BALDUINUM sermonis elegantiam, excellentiam doctrinæ, eruditionis immensitate, ac pietatis magnitudine plenum revertamur.*

Cum nuper Historiam Carthaginensis Collationis, sive Disputationis de Ecclesiâ Catholicos inter, & Donatistas olim habitæ,
quàm

(*) Institut. Orator. Lib. VI. in Proœm.

P R Æ F A T I O.

quàm BALDUINUS Lutetiæ Parisio-
rum anno 1566. primam edidit, recudi
curarem; promisi me plura daturum fore.
Promissis nunc sto, ac sisto binas Responsio-
nes à BALDUINO ad CALVINUM,
& BEZAM datas, quarum prima anno
1564. Coloniae apud Wernerum RICHUI-
NUM, & altera anno 1562. Coloniae apud
Joannem BATHENIUM prodiit. Quò
factum sit. ut Responsiones hæ nullibi, ni-
sì Coloniae, BALDUINO tum temporis
in Urbe, id est, Lutetiæ Parisiorum degen-
te prodierint, atque altera primam præcesse-
rit, memorare nullus valeo. Adeò nam-
que oblitterata est earundem memoria, ut
nec Bibliopola Lipsiensis Theophilus GEOR-
GI(*) qui magnum cæteroquin Literariæ

X 5

Rei-

(*) Im allgemeinen Europäischen Bücher-
Lexico I. Blatt. 87. Theil. voc. BALDUINI.

P R Æ F A T I O.

Reipublicæ beneficium præstitit, inter scripta, seu opera FRANCISCI BALDUINI ambas Responsiones recenseat, nec nuperus Apostata ad CALVINI castra transgressus in Dissertatione () Theologicâ Elencticâ de Doctrinâ Traditionum, seu verbi non scripti, quâ Recessum suum non Re-cessum ab Ecclesiâ, sed ab Ecclesiâ Romano-Pontificiâ esse, jactanter defendit, ullam Responsionum de Scripturâ, & Traditione expresso, ut loquuntur, tractantium mentionem faciat, nec plurimi Theologi (pudet quidem referre, sed veritatem quis inficiari ausit?) eas noscant, multò minùs possideant. Aures apprehendens antestor heic omnes & singulos (infinitum ferè numerum) cum quibus vel de BALDUINI Respon-*
sioni-

(*) Habita Harderovici die 25. Martii a. c.

P R Æ F A T I O.

tionibus colloqui, vel apud quos, licet invanum, eas requirere mihi datum fuit.

Vobis quidem Viri cujuscunque Ordinis, dignitatisque Reverendi & Reverendissimi debitas, obsequiosissimas, humillimas, imò & maximas, quas possum, gratias ago, qui non tantùm secretissimos vastarum Bibliothecarum vestrarum angulos, nemini multis abhinc annis fortassè cognitos perquisivistis, sed etiam celebres vicinorum Bibliothecas vel ipsimet adiistis, vel ab aliis visitari curastis, insuperque omnem impendistis operam, quo desideratis à me Responsionibus potiremini. Interim (quod pace vestrà auctum sit, & venia, qui me obruunt, impetibus) condonare valeo, neque antecessoribus vestris, quod adinstar reliquorum thesaurorum, memorabiliùmve antiquitatis

monu-

P R Æ F A T I O.

monumentorum scripta BALDUINI vobis haud reliquerint, sed vel sibi è manibus eripi, vel à tineis, blattisque absumi passi fuerint: neque vobis, quod ante & sine me Scriptorem, ut ut juris peritum, de præcipua tamen Fidei nostræ materia agentem hucusque ignoraveritis, gemmâque pretiosissimam comparare neglexeritis. Vobismet ipsis non ignosceretis, si sciretis, quanti ponderis, ac pretii thesaurus sit, qui nondum inventus jam à me vobis, & quidem maximo cum gaudio recluditur. Priusquam itaque accedatis, discite ex illustri Domino DE LUDEWIG () qui docet Calvinum nullius linguam, stylum, & eruditionem magis horruisse, quàm hujus Atrebatis, id est BALDUINI, familiaris quondam sui.*

(*) In vitâ BALDUINI Cathechæsi juris præmissa. p. m. 33.

P R Æ F A T I O.

vi. *Discite, quæ idem LUDEWIGIUS (*) porro memorat: Hinc in GERMANIAM ad Melanchthonem & Bucerum, dein GENEVAM ad Calvinum & Bezam profectus, ab his novarum sectarum auctoribus, & defensoribus intelligere voluit, quas ob causas à Romanæ, veterisque Ecclesiæ castris discessissent, quorum impia commenta, depravatâsque Opiniones improbens Calvinum imprimis ajebat sibi displicuisse ob seditiosum, turbulentumque ingenium, quod in eo deprehendisset. Discite nec temnere Jureconsultos, quorum humeri quandoque non minùs, ac vestri Religionem ferre valent, prout inter cæteros quoque comprobatum dedit sublimissimus FABER, (**)* qui primos Fidei
nostræ

(*) cit. loc. p. 30.

(**) in Cod. Lib. I. Tit. I.

P R Æ F A T I O.

*nostræ articulos tam scitè pertractavit,
quàm catholicè propugnavit.*

*Dum magnum Antonium FABRUM
nomino, non possum non, quin ad alium
FABRUM (*) convertar, ac publicè per-
fectissimas, immortalésque gratias persol-
vam ei, cujus maximæ liberalitati, ac mu-
nificentiae non tantùm præsentes Responso-
nes, verùm etiam insuper varia BALDUI-
NI Opera juridica gratissimus debeo. Verè
FABRE maxime! præstitisti mihi bene-
ficium, quale requirit Philosophorum Prin-
ceps, sapientissimus SENECA. (**)
Nunquam vidisti me, nunquam novisti me,
nec*

(*) Puto perillustrem Dominum De FABRE
Augustissimæ Imperatricis, ac Reginae Apo-
stolicæ Secretarium Legationum.

(**) de Beneficiis Lib. II. Cap. I. & Lib. IV.
Cap. 14.

P R Æ F A T I O.

nec in hunc usque diem, nisi nomine tenus
 noscis, nec reciprocum beneficium à me ex-
 spectare potes. Nihilominus quamprimum
 ab Affine meo vel comperevas, me quibus-
 dam BALDUINI operibus & carere, &
 indigere quàm summopere, mox præstò eras,
 & procurare dignaberis ea, quæ cum LU-
 DEWIGIO anxie, & multo studio in
 variis Europæ angulis perquisiveram. Be-
 neficium verissimum simul, ac maximum,
 cuius memoriam in me nunquam interire
 patiar. Unicum est, quod reddere, quod
 retribuere queam. Gratum tu animum,
 pronamque voluntatem, non ut solvisse me
 putes, sed ut securiorem debere credas, ac-
 ceptato, sed & insimul omnem tibi fructum
 vindicato, quem præsens Responsonum pro-
 feret Editio.

P R Æ F A T I O.

Ea (quod monendum restat) non tantum distincto, ut nunc moris est, caractere, sed & aliis Typographiæ gaudet ornamentis, quæquo Typus moderno genio magis conveniret, adhiberi jussimus, insuperque græca in latinum transferri curavimus, quosdámque asteriscos majoris tum commoditatis, tum claritudinis gratiâ miscuimus. Dusseldorpii Anno Luctûs.

RESPON-

CA
FR
RE
T